

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

De Campanariis & Custodibus. 8

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

VII. De Dormitoriis, de Lectura Tabula Capitularis, de Lunationibus, &c.

Consequenter, quia in ipsa Visitatione comperimus, circa Divinum Officium five Ministerium atque Chori debitum, negligentias & omissiones debiti factas hucusque fuisse & fieri, plus quam Dei honorem deceat & saluti ipsorum expediat ministrorum; quæ quidem negligentia causantur exinde potissimum, quod sunt quædam Ecclesiæ Canonicorum carentes Dormitoriis, quædam habentes Dormitoria, sed eorum Canonici dormire in his longo temporum spatio desueverunt; item quod in quibusdam Ecclesiis est compertum, raro vel nunquam per Anni totius spatium lectiones & cantum Divini Officii in Capitulari Tabula annotari; item raro vel nunquam in Capitulo ipso legi lunationes mensium aut Kalendas, seu obitus fidelium, quorum commendationem aut memoriam agere unusquisque, de Eleemosynarum vivens sustentatione, tenetur: Super his omnibus, qualiter reformentur, & reformata, in robore suo permaneant & vigore sicut primitus erant instituta, ita præcipimus, quod Ecclesiæ Canonicorum, carentes Dormitoriis, ea deinceps habeant, de communi Ecclesiæ ære seu pecunia construenda; & Canonici, qui, habentes Dormitoria, dormire in his aliquandiu desueverant, in his dormiant, prout hoc consuetum fuit antiquitus: his duntaxat exceptis, quos infirmitas seu debilitas, aut alia causa legitimæ necessitatis, excusat: cum alias casta & vana fuisset ipsorum Dormitoriorum structura, si non in ipsis, modo & more debito, maxime causa Matutinalis Officii, dormitur.

Communia Dormitoria.

Certe hoc tempore prorsus vana.

Omnibus diebus professis Officium pro Defunctis in Collegiis servandum.

Item percepimus, quod quædam Canoniorum Collegia in consuetudinem adduxerint, nullis diebus cantare Vigiliis pro Defunctis, nisi quando distributio denariorum in Choro præsentibus exhibetur, & sic evanescat illorum memoria, qui, etsi ad Distributiones huiusmodi quicquam non dederint vel legaverint Ecclesiis, ad communem tamen administrationem corporis Præbendalis, prædia & possessiones pie & munifice sunt largiti. Super hoc itaque statuimus, ut non solum illis feriis, quæ sunt Distributionibus huiusmodi deputatæ, verum & aliis diebus omnibus, præterquam in festivitibus, secundum consuetudinem majoris Ecclesiæ, Vigiliæ cum Officio pro Defunctis in Choro solemniter decantentur; & post huiusmodi decantationem Officii, Decanus & Fratres ingrediantur Domum Capituli, ante omnem tractatum disciplinæ vel etiam Præbendæ aut cuiuscunque alterius negotii, Tabulæ Capitularis Lecturam (habentis distincte & in specie, quid unicuique sit

cantandum vel legendum in Choro) audiant diligenter; ac inluper lunationes mensium ac Kalendæ & Obitus legantur; nec non aliqua Lectio de Regula & vita Clericorum legatur; & tunc immediate de Disciplina fiat quod fuerit faciendum; ac talia consequenter post ipsam Disciplinam tractentur negocia, quæ ad utilitatem seu necessitatem fuerint spectantia, publicam seu privatam. Et, si aliquando Decanus non fuerit præsens, propter hoc non omittatur ullatenus, quin Fratres Domum Capituli intrent, ad audiendum ipsius Tabulæ Capitularis lecturam, ut sciant quid unicuique in Choro sit legendum (ut supra diximus) & cantandum deputatum. Quia, cum in Majori Ecclesia talis, & bona utique, consuetudo in huiusmodi observetur, id ipsum in aliis volumus Ecclesiis observari.

Dies Obitus fidelium. Lectio.

Nunc non observatur.

Item præcipimus, ut Divinum Officium in Choro nunquam absque ordine Ministrorum, Sacerdoti ministrare debeant, videlicet Diaconi & Subdiaconi, decantentur: & ipsi Ministri in ipso Sacræ Missæ Officio non præsumant absque indumentis, suo Ordini deputatis, aliquatenus ministrare, nec ante finem Missæ recedere: quod tamen quadam desuetudine, immo mala abusione, apud quasdam Ecclesias fuisse comperimus introductum; sed deinceps hoc fieri, firmissime prohibemus.

Sine ordine Ministrorum Missa in Choro non celebranda.

Eisdem etiam Ministris injungimus, quod, quotiescunque hebdomada eorum fuerit Officio deserviendi Divino, Horas in Choro Matutinales & alias servare studeant diligenter, ne ullum per eos omissionis debiti, quo ad sacrum Ministerium, esse valeat argumentum. Sacerdotes autem ipsi, quotiescunque celebraturi sunt Missam, veste Camisiali sub Albis non careant, ne Albam, quæ consecrata est vestis, ipsorum Tunicæ valeant immediate contingere, nec ipsæ tunicæ apparere.

Ministri Altaris interesse debent Matutinis.

Vestis Camisialis sub Alba.

Item Canonicis, ne frequenter extra immunitatem Ecclesiarum suarum comedant, aut dormiant extra ipsam, firmissime prohibemus: nec ulla eis suffragetur occasio, si forte propriis domibus careant. Competentius namque in suis dormire Dormitoriis, & comedere in Claustris aut Refectoriis, possunt hi, qui domibus propriis vel certis hospitibus carent, quam hæc facere forinsecus apud loca suspecta, vel aliis Clericalis conversationis non bene decentia honestatem.

Canonicis ubi educantur ac dormiendum.

VIII. De Campanariis & Custodibus.

Item, ut Campanarii Ecclesiarum, quorum servitus five onus circa altare versatur, nunquam absque veste Camisiali compareant, firmissime prohibemus: &, ut hoc absque omni omissione servetur, Ecclesiarum ipsarum Thesaurarii seu Custodes, & singuli in singulis suis Parochiis Plebani, provideant diligenter.

Præ-

Officium Theſaurarii. Præfati etiam Theſaurarii ſeu Cuſtodes, quorum intereſt Eccleſiæ luminaria miniſtrare, ea ita fideliter adminiſtrant, & generaliter omnis Eccleſiaſtica ſupelleſtilis ſeu Theſauri cuſtodiam, eorum fidei atque curæ commiſſam, ita conſervent fideliter & ſolerter, quod inde non ſint reprehendiſſes; & quod pœnam Canonice caſtigatiſſis evitent.

IX. De Decanis, Scholaſticis, Cantoribus & Canoniciſſis.

Officium Decanorum. **C**onſiſtente autem penes Decanos Eccleſiarum poteſtate, lege ac gubernatione Canonice Diſciplinæ exercenda, iſſis propter hoc firmiter præcipiendo injungimus, totâ inde non ſint reprehendiſſes; & quod pœnam Canonice caſtigatiſſis evitent. *Disciplina.* Conſiſtente autem penes Decanos Eccleſiarum poteſtate, lege ac gubernatione Canonice Diſciplinæ exercenda, iſſis propter hoc firmiter præcipiendo injungimus, totâ inde non ſint reprehendiſſes; & quod pœnam Canonice caſtigatiſſis evitent.

Decanos eſſe debere ſacerdotes. Præfati autem Decani, quicunque promotionis ſuæ tempore non fuerint in ſacris Ordinibus conſtituti, eos incunctanter recipiant, gradatim de Ordine ad Ordinem aſcendendo.

Item præcipimus, quod, intra tempus in Jure expreſſum, Ordinem Sacerdotalem recipiant, ſi Ordinem forte in Noſtra Diœceſi à Nobis vel aliquo alio Epifcopo contingat Noſtro nomine celebrari: nec aliquis Decanus propria autoritate, vel potius voluntate, præſumat Ordinis Sacerdotalis receptionem protrahere vel differre, niſi ſpecialiter hoc Noſtra licentiâ valeat obtinere.

Habitus quiſ quos deceat. Item præcipimus, quod iſſi Decani, poſtquam Ordinem ſacerdotalem receperint, & generaliter omnes Sacerdotes, nec non Eccleſiarum Plebani, tam urbani pariter quam Rurales, Surcotia clauſa portent; quod, ſicut ab aliis ſunt in ſtatu honoris & reverentiæ differentes, ita deceat quod ab illorum habitu vel veſtitu differentes appareant, & nullum in eis, exemplo & uſu veſtium, ſignum appareat levitatis.

Officium Scholaſtici & Chori-epifcopi, Scholaſtici & Cantoribus. Et, ſicut Eccleſiarum Decanis, modo prædicto, injungimus facere, quæ ad iſſos pertinent faciendâ, in ſeiſſis pariter & ſuorum regimine ſubditorum; ita Scholaſticis Eccleſiarum, nec non Choriepiſcopis ſeu Cantoribus, quorum Officia onus ſuum, tam circa Diſciplinam, quam Chori debitum atque reſidentiam in iſſis Eccleſiis faciendam, habere noſcuntur, injungimus, ut in his omnibus ſtudeant ita ſe habere, quod inde non ſint reprehendiſſes, ſed potius commendandi.

Item, ſicut Decani in Eccleſiis reſidere debere noſcuntur, ita quoque Scholaſtici & Cantores: unde & hoc eos ita præcipimus obſervare.

Item, nemo ſit Scholaſticus in duabus Eccleſiis, quarum Præpoſiti & Decani, Priores Colonienſis exiſtunt; cum de neceſſitate deinde cauſetur inconveniens, ut illarum Eccleſiarum ad minus altera, ſui defectum debiti in membro ita neceſſario, cujus quidem non eſt levis recuperatio, patiatur.

Item & illam abuſionem, in aliqua Eccleſiarum compertam, quod Decanus ſit liber à Choro, quaſi corruptelam & quaſi peſſimæ adinventionis ac fraudis modum vel ſpeciem, deteſtamur, & deteſtando præcipimus, ne quis de cætero Decanorum in ſua præſumat Eccleſia, per abuſionem hujusmodi, à ſui jugo oneris vacillare.

Item, ne Canonici Eccleſiarum, in ſolemniſſis & ſtationibus, ſine Choralibus pelliceo vel veſte camifiali ſub ſuperpelliceo incedant in Eccleſiis conventualibus & in Choro.

Item præcipimus, ut, ſi quando Canonici per vicos Civitatis aut plateas incedant, ita decenter in habitu veſtimentorum incedant, ſicut ab antiqua eſt conſuetudine obſervatum.

X. De Capellanis Regalibus, Epifcopalibus, & Præpoſitorum; & qui non poſſint eſſe hujusmodi Capellani.

Cum in aliquibus Eccleſiis Capellani Regales, Epifcopales, ac etiam Capellani Præpoſitorum exiſtant, qualiter hi ſe habere debeant, cum nonnullos forte iſſorum hoc lateat, determinandum neceſſario hoc duximus in præſenti Noſtrorum ſerie Statutorum. Capellani hujusmodi Reſidentiam in ſuis Eccleſiis, tanquam alii Fratres, faciunt, niſi illo tantum tempore, quando agunt ſuorum negotia dominorum, atque etiam ſi negotia Eccleſiæ hoc expoſcant. Et Nobis in Eccleſia majori, vel alia Noſtræ Civitatis vel Diœceſis Eccleſia (ſi ſunt ea vice præſentes,) celebrantibus, ibi debent adeſſe in Divini celebratione Officii, & adſtare. Et debent hujusmodi Capellani in ſacris eſſe Ordinibus conſtituti. Super hujusmodi Capellanos Epifcopales, erit Noſter Capellarius quaſi loco Iudicis & Magiſtri.

Ad hæc præcipimus, quod nulli Decani, nulli Scholaſtici, nulli Choriepiſcopi vel Cantores, nulli Sacerdotes Eccleſiarum, Capellani Epifcopales ullatenus aut Regales exiſtant.

XI. De Piſtrinis Eccleſiarum.

Cum vero ſint quædam Eccleſiæ, carentes Piſtrino communi, quod multum utique repro-

Priores olim dicti Prælati Colonienſis.

Decani alligati Choro.

Canonici ubi & quando qui incedendum.

Capellania qua quibus vetita.